

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

για την ΑΣΦΑΛΕΙΑ

και την ΥΓΕΙΑ των εργαζομένων

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΕΝΙΚΑ

- Οδηγία «**ΠΛΑΙΣΙΟ**»: 89/391/ΕΟΚ
«Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία»

- **N.1568/85** (ΦΕΚ 177/Α'/85)
«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων»
- **Π.Δ. 294/88** (ΦΕΚ 138/Α/88)
«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα Τεχνικού Ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις του άρθρου 1 παρ.1 του Ν.1568/85»

- **Π.Δ. 17/96** (ΦΕΚ 11/Α/96)
«Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ»

ΣΗΜΕΡΑ

N. 3850/2010 (ΦΕΚ 84/02-06-2010)
«Κύρωση του κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων»

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- 1911 → **Β.Δ. της 5^{ης} Σεπτεμβρίου του 1920** (ΦΕΚ 200, τεύχος Α')
«Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατικών διατάξεων».
 - Χώροι εργασίας καθαροί.
 - Επαρκής φυσικός ή/και τεχνητός φωτισμός.
 - Χώροι εργασίας είναι ανάλογοι προς τον αριθμό των εργαζομένων.
 - Μη ύπαρξη υγρασίας στα δάπεδα και τους τοίχους.
 - Εγκατάσταση και λειτουργία μηχανημάτων και συστημάτων μετάδοσης κίνησης έτσι ώστε να εξασφαλίζουν τη σωματική ακεραιότητα των εργαζομένων.
 - Κατασκευή ικριωμάτων στις οικοδομικές εργασίες κατά τρόπο που να ασφαλίζουν τους εργάτες έναντι κάθε κινδύνου.
 - Λήψη αναγκαίων μέτρων σε εργασίες που λαμβάνουν χώρα σε υπαίθριο χώρο για την προστασία των εργαζομένων από κάθε κίνδυνο και την προφύλαξή τους από τις καιρικές συνθήκες.

- Ειδικά διατάγματα για
 - *χρήση φυσικοχημικών παραγόντων* στους χώρους εργασίας
 - *τον εγκατεστημένο εξοπλισμό*
 - *κανονισμούς μέτρων υγιεινής και ασφάλειας* σε διάφορες επιχειρήσεις

➤ **Π.Δ. της 14-03-1934** (ΦΕΚ 112 Α' / 22-03-1934) περί

«Υγιεινής και Ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιοτεχνιών, βιοτεχνιών κ.λπ.»

- Κτιριακές εγκαταστάσεις (δάπεδα, έξοδοι κινδύνου, φωτισμός, αερισμός).
- Συνθήκες εργασίας (έλεγχος φυσικοχημικών παραγόντων, ατμοί, καπνοί, αέρια).
- Χώροι εστίασης, τουαλετών κ.λπ.
- Μέτρα προστασίας του εγκατεστημένου εξοπλισμού της επιχείρησης.

Μερικά άρθρα αυτού του διατάγματος ισχύουν ακόμα και σήμερα και αφορούν τον εγκατεστημένο εξοπλισμό και τα μέτρα προστασίας των εργαζομένων έναντι κάθε κινδύνου που πηγάζει από αυτόν.

➤ **N.1568/85 «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων»** (ΦΕΚ 177/Α/85)

- Δικαίωμα των εργαζομένων για σύσταση Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (**Ε.Υ.Α.Ε.**).
- Δημιουργία του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (**Σ.Υ.Α.Ε.**) και τη δημιουργία της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (**Ν.Ε.Υ.Α.Ε.**), τα οποία αποτελούν και τα κυριότερα όργανα άσκησης του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό και νομαρχιακό επίπεδο αντίστοιχα.
- Υποχρέωση εργοδοτών να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφαλείας (**Τ.Α.**) και Γιατρού Εργασίας (**Γ.Ε.**).
- Γενικές αρχές ενός ανθρωποκεντρικού τρόπου **σχεδιασμού των χώρων εργασίας**.
- **Υποχρεώσεις κατασκευαστών, εισαγωγέων, προμηθευτών** όσον αφορά την ασφάλεια των μηχανημάτων.
- Βασικές **αρχές προστασίας από μηχανικούς και ηλεκτρικούς κινδύνους**.
- Γενικά τεχνικά και οργανωτικά **μέτρα προστασίας** των εργαζομένων από **φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες**.
- Προσδιορισμό των **υποχρεώσεων εργοδοτών και εργαζομένων**.
- **Όργανα ελέγχου** - Ποινικές και Διοικητικές κυρώσεις.

Ε.Υ.Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΑ	<u>ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</u> - Επιχειρήσεις άνω των 50 ατόμων: Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) - από εκλεγμένους αντιπροσώπους της επιχείρησης, - Επιχειρήσεις από 20 έως 50 άτομα: εκλεγμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας στην επιχείρηση.
ΣΥΣΤΑΣΗ - ΜΕΛΗ	Ανάλογα με τον αριθμό εργαζομένων στην επιχείρηση, η Ε.Υ.Α.Ε. αποτελείται από: α. 2 μέλη, από 51 έως 100 εργαζομένους β. 3 μέλη, από 101 έως 300 εργαζομένους γ. 4 μέλη, από 301 έως 600 εργαζομένους δ. 5 μέλη, από 601 έως 1000 εργαζομένους ε. 6 μέλη, από 1001 έως 2000 εργαζομένους στ. 7 μέλη, άνω των 2000 εργαζομένων
ΕΚΛΟΓΗ	Γενική συνέλευση κάθε 2 χρόνια, όπου όλοι έχουν δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι. <i>Η Ε.Υ.Α.Ε. συνεδριάζει με τον εργοδότη ή εκπρόσωπό του μέσα στο 1^ο δεκαήμερο κάθε τριμήνου. Σ' αυτές τις συνεδριάσεις μετέχει ο Τ.Α. και ο Γ.Ε.</i>
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	<ol style="list-style-type: none">1. Μελετά συνθήκες εργασίας, προτείνει μέτρα για βελτίωση, παρακολουθεί τήρηση μέτρων.2. Προτείνει μέτρα σε περιπτώσεις σοβαρών εργατικών ατυχημάτων.3. Επισημαίνει τους κινδύνους στους εργασιακούς χώρους και προτείνει μέτρα αντιμετώπισης.4. Ενημερώνεται από τη Διοίκηση για τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες που συμβαίνουν.5. Ενημερώνεται για την εισαγωγή νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων, υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων.6. Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου, καλεί τον εργοδότη να λάβει μέτρα.7. Ζητά συνδρομή εμπειρογνομώνων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας με τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

Σ.Υ.Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΑ	<u>ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</u> Τμήμα του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, αρμόδιο να γνωμοδοτεί αποκλειστικά σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.
ΣΥΣΤΑΣΗ - ΜΕΛΗ	Πρόεδρος: Γ.Γ. Υπ. Εργασίας Μέλη: 5 εκπρόσωποι (από έναν): <ul style="list-style-type: none">- Υ.Β.Ε.Τ.- Υπ. Υγείας, Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων- Τ.Ε.Ε.- Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος- Ελλήνων Χημικών
ΕΚΛΟΓΗ	<ul style="list-style-type: none">- 2 ειδικοί επιστήμονες (από έναν) σε θέματα Ασφάλειας Εργασίας και Υγιεινής εργασίας.- 6 εκπρόσωποι (από τρεις): τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων, εργοδοτικών οργανώσεων από βιομηχανία, βιοτεχνία ή εμπόριο. <p>Ο διορισμός των μελών (πλην του Προέδρου) γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας.</p>
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	<ul style="list-style-type: none">- Γνωμοδότηση πάνω σε σχέδια κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεση του νόμου αυτού.- Διατύπωση γνώμης σε θέματα Υ&Α εργασίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων που υποβάλλονται από τις αρχές στους φορείς.- Εισήγηση προς τον Υπ. Εργασίας για έκδοση νέων ή τροποποίηση ισχυουσών νομοθετικών ή κανονιστικών διαταγμάτων για προστασία της υγείας των εργαζομένων και την Υ&Α της εργασίας.

Ν.Ε.Υ.Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΑ	<u>ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</u> Συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο σε κάθε Νομαρχία, για θέματα προστασίας της Υ&Α των εργαζομένων στους τόπους εργασίας.
ΣΥΣΤΑΣΗ - ΜΕΛΗ	Πρόεδρος: Νομάρχης Μέλη: - ο Επιθεωρητής Εργασίας του νομού - 1 εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας
ΕΚΛΟΓΗ	Τέσσερις (4) εκπρόσωποι (από δύο) : <ul style="list-style-type: none">• του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού και• της αντιπροσωπευτικότερης εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη βιομηχανία, βιοτεχνία και το εμπόριο. Ο διορισμός των 4 τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του Νομάρχη.
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	Γνωμοδότηση: <ul style="list-style-type: none">• σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την Υ&Α της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων.• για το συντονισμό δράσης αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού, σχετικά με τα θέματα αυτά• οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σχετικών με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

➤ **Π.Δ. 294/88**

«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα Τεχνικού Ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις του άρθρου 1 παρ.1 του Ν.1568/85

➤ **Π.Δ. 395/94**

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ»

➤ **Π.Δ. 396/94**

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/656/ΕΟΚ»

➤ **Π.Δ. 105/95**

«Ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ»

➤ **Π.Δ. 16/96**

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ»

➤ **Π.Δ. 17/96**

«Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ»

➤ **Ν. 3850/2010**

«Κύρωση του κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων»

Το ουσιαστικό είναι να εφαρμόζονται στην πράξη όσα από τις κείμενες διατάξεις ορίζονται.

ΟΡΓΑΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

- ▶ Το **Υπουργείο Εργασίας**, είναι ο κύριος φορέας στον οποίο ανατίθεται γενικά ο έλεγχος των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.

Από το 1999, οι Περιφερειακές Υπηρεσίες **Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης Εργασίας** του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (**Σ.ΕΠ.Ε.**) είναι τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου που είναι υπεύθυνα για την κάλυψη του τομέα Υγιεινής και Ασφάλειας κατά την εργασία.

Άλλες Υπηρεσίες οι οποίες εμπλέκονται επίσης στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων είναι:

- ▶ το **Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας**, για συνθήκες εργασίας σε πλοία μόνο εν πλω,
- ▶ η **Διεύθυνση Υγιεινής**, για θέματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να εκδώσει άδειες λειτουργίας καταστημάτων,
- ▶ η **Διεύθυνση Μεταλλείων**, για την εφαρμογή του νόμου σε μεταλλεία και επιχειρήσεις εκρηκτικών υλών και τις εξορύξεις,
- ▶ η **Διεύθυνση Βιομηχανίας**, για χορήγηση άδειας λειτουργίας βιοτεχνιών και βιομηχανιών, άδειας εγκατάστασης βιοτεχνιών και βιομηχανιών, πτυχίων εμπειροτεχνών,
- ▶ το **Ι.Κ.Α.**, για συνθήκες εργασίας σε Νοσοκομεία, επαγγελματικές ασθένειες και παροχή ιατρικής περίθαλψης στους εργαζομένους.

ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε.)

ΣΥΣΤΑΣΗ Σ.ΕΠ.Ε. ► Ν. 2639 / 2.9.1998

«Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις»

ΟΡΓΑΝΩΣΗ Σ.ΕΠ.Ε. ► Π.Δ. 136 / 30.6.1999

«Οργάνωση Υπηρεσιακού Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας»

ΑΠΟΣΤΟΛΗ Σ.ΕΠ.Ε. ► Ν. 2639/ 2.9.1998

1. Η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.
2. Η έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, των παραβατών της εργατικής νομοθεσίας.
3. Η έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, παράλληλα και ανεξάρτητα από τις αστυνομικές αρχές, της παράνομης απασχόλησης.
4. Η έρευνα, παράλληλα και ανεξάρτητα από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων.
5. Η παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς τους εργοδότες και τους εργαζόμενους, σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.
6. Η αναφορά προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων των ελλείψεων ή των παραλείψεων που δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και των τυχόν προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Το Σ.ΕΠ.Ε. συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες και στοιχεία, σχετικά με το αντικείμενο αποστολής του, με άλλες υπηρεσίες του εσωτερικού ή εξωτερικού.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ (Ε.Α.Υ.Ε.)

❑ Επιθεωρήσεις και έλεγχοι

- ▶ Έλεγχος κάθε ιδιωτικού ή δημόσιου χώρου εργασίας, οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια ημέρας ή νύχτας, για τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.
- ▶ Πρόσβαση σε αρχεία και έγγραφα της επιχείρησης.
- ▶ Προσωρινή διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης ή τμήματος αυτής, όταν υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.
- ▶ Επιβολή διοικητικών ή ποινικών κυρώσεων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις προβλεπόμενες διατάξεις.

❑ Έρευνα εργατικών ατυχημάτων

- ▶ Έρευνα των αιτιών των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, καθώς και των επαγγελματικών νόσων.
- ▶ Σύνταξη σχετικών εκθέσεων αυτοψίας.

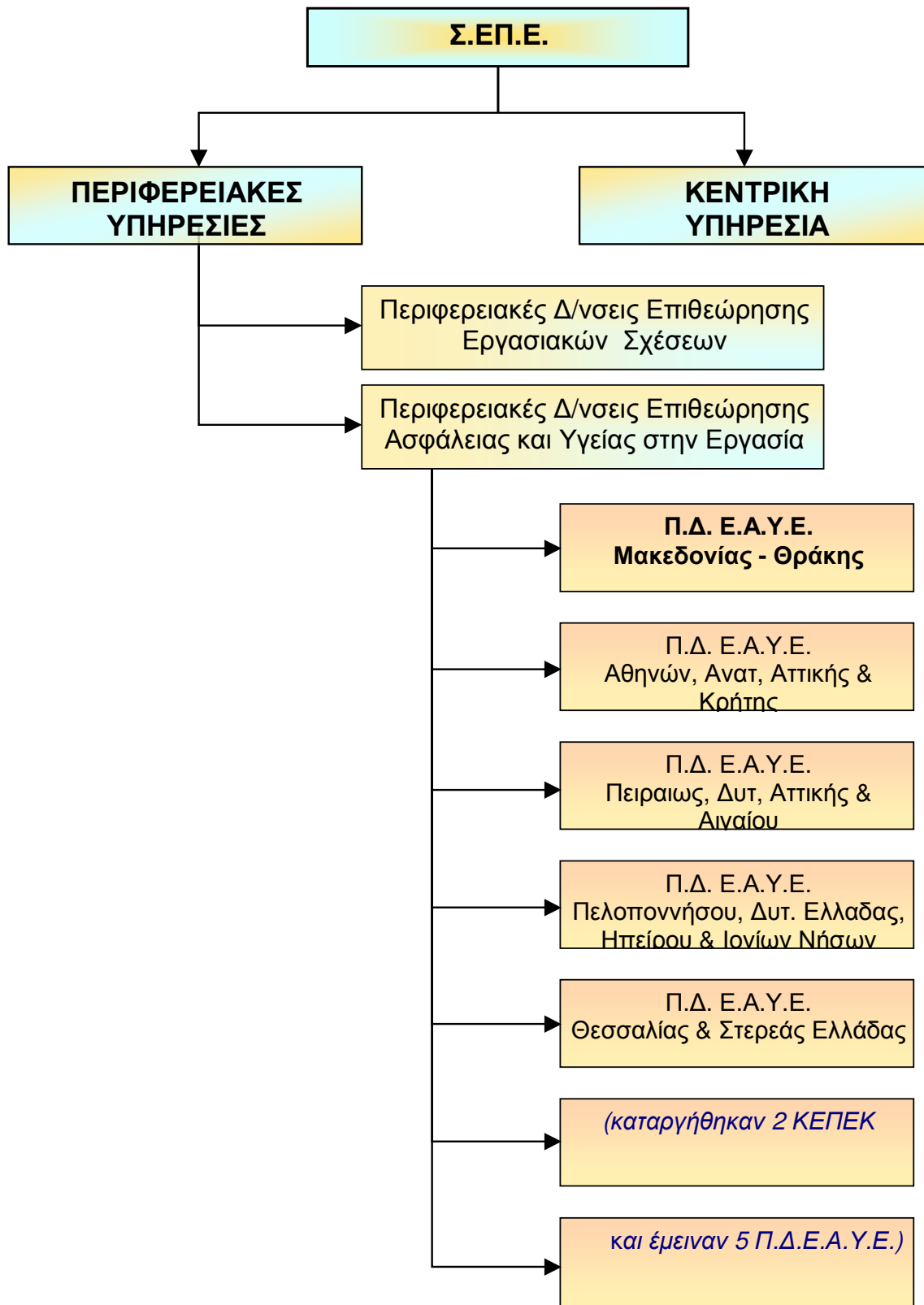
❑ Έλεγχος εργασιακού περιβάλλοντος

- ▶ Έλεγχος του εργασιακού περιβάλλοντος και προσδιορισμός με μετρήσεις των φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων για τη λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων.

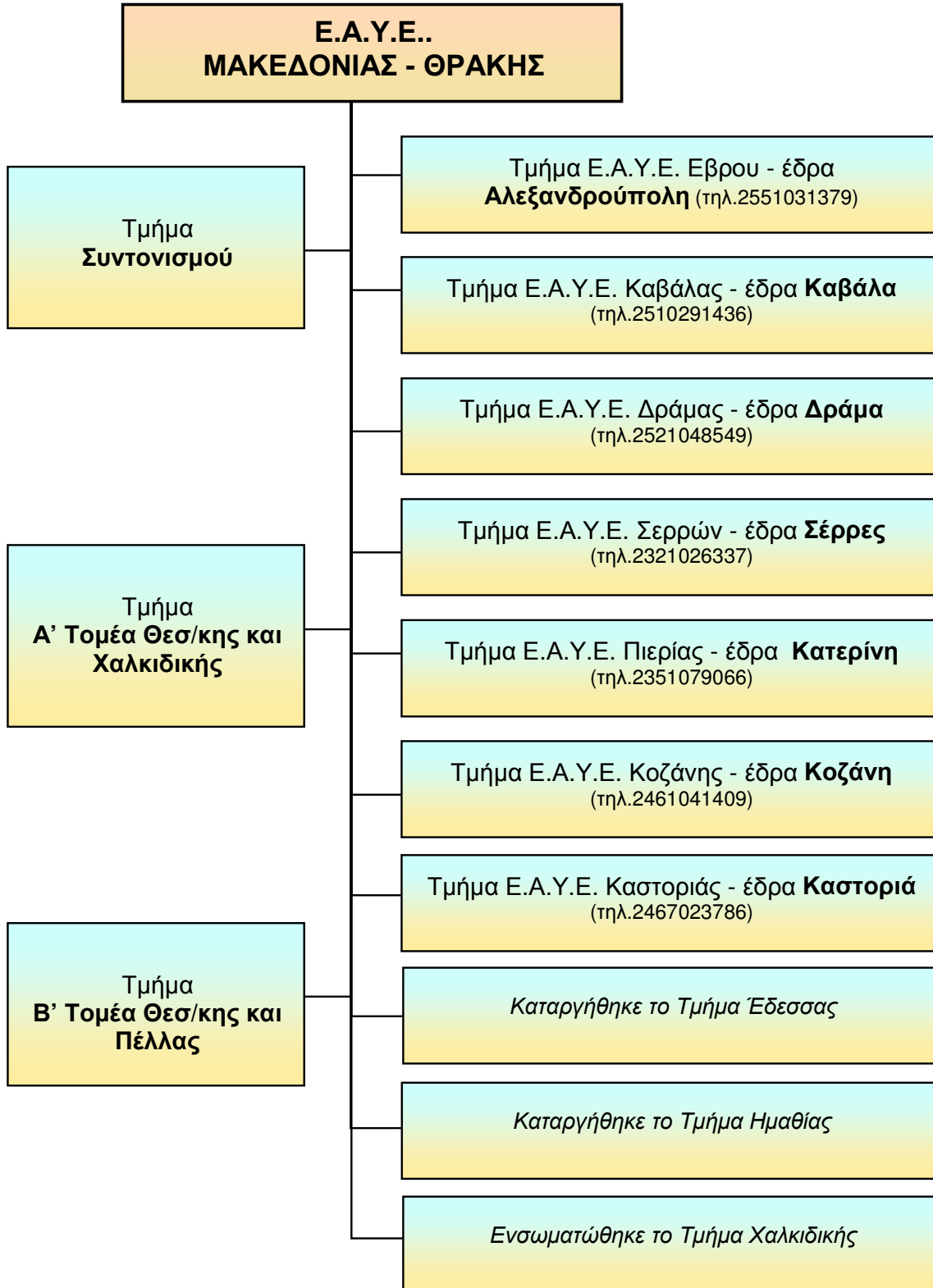
❑ Παροχή συμβουλών

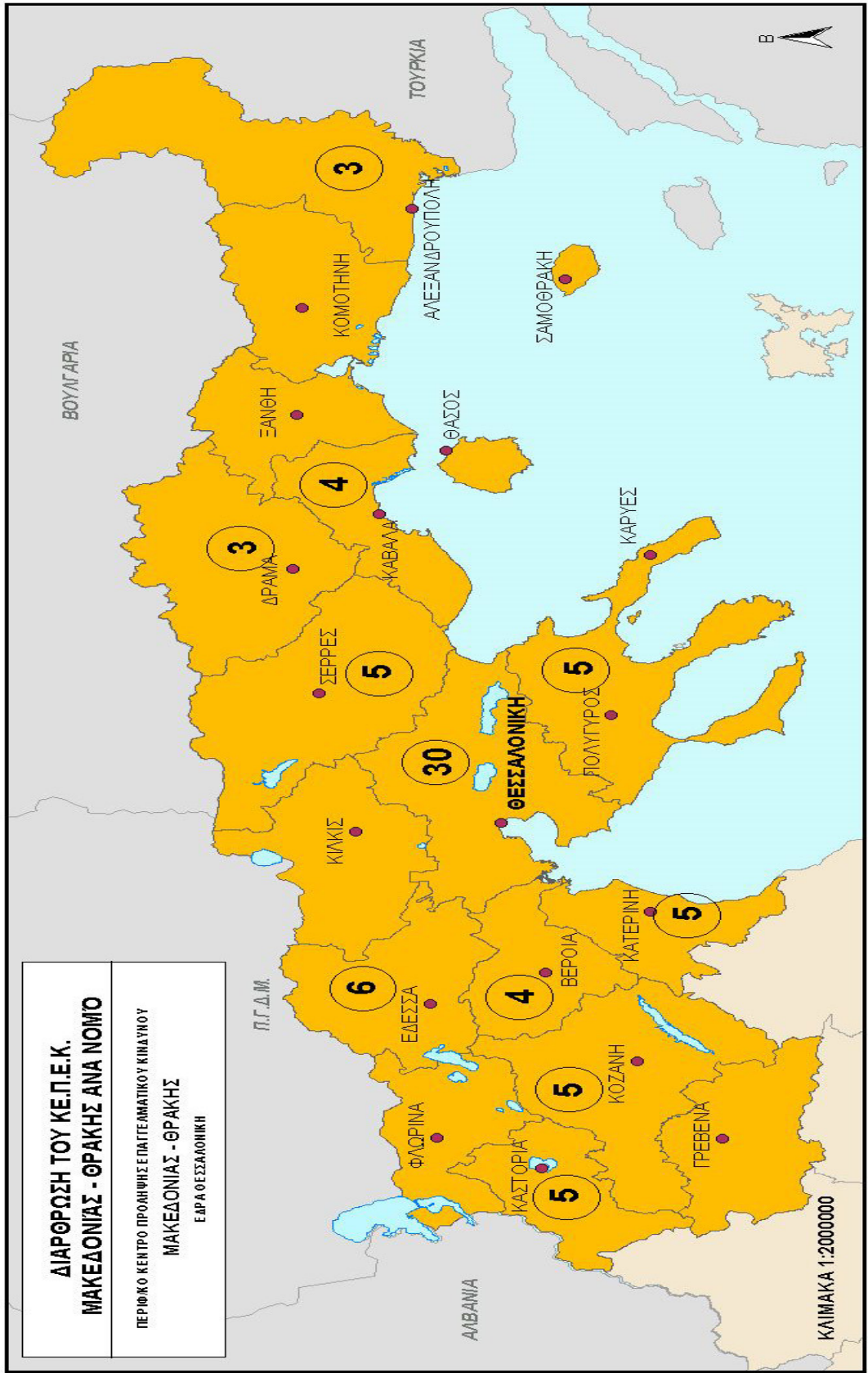
- ▶ Παροχή υποδείξεων και συμβουλών προς τους εργοδότες και τους εργαζόμενους για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε)

Ε.Α.Υ.Ε. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Α.) - ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Γ.Ε.)

ΓΕΝΙΚΑ

Όπως προκύπτει απ' το Ν.3850/2010:

- A.** Σ' όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και αριθμού εργαζομένων, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες **Τεχνικού Ασφαλείας (Τ.Α.)**.
- B.** Στις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, που απασχολούν κατά ετήσιο όρο *πάνω από 50 εργαζομένους*, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί επιπλέον και τις υπηρεσίες **Γιατρού Εργασίας (Γ.Ε.)**.

Παραρτήματα, υποκαταστήματα, χωριστές εγκαταστάσεις θεωρούνται αυτοτελείς επιχειρήσεις, όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, εφ' όσον η απόσταση μεταξύ τους ή από την κύρια επιχείρηση δυσχεραίνει το έργο του Τ.Α. και του Γ.Ε.

Ο εργοδότης δύναται να επιλέξει μεταξύ των περιπτώσεων ανάθεσης καθηκόντων Τ.Α. ή/και Γ.Ε.:

- σε **εργαζόμενους** στην επιχείρηση, ατομικά ή συνδυασμένα ως Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣ.Υ.Π.Π.) ή
- σε **άτομα εκτός της επιχείρησης** ή
- σύναψης σύμβασης με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (**ΕΞ.Υ.Π.Π.**)

Οι Τ.Α. και Γ.Ε. οφείλουν να συνεργάζονται και να ενημερώνουν την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων για κάθε σημαντικό ζήτημα.

- ▶ Επιτρέπεται ο ίδιος Τ.Α. ή Γ.Ε. να χρησιμοποιείται από ομάδα ομοειδών επιχειρήσεων ή από επιχειρήσεις κατά περιοχή.
- ▶ Ο χρόνος αποχής των Τ.Α., Γ.Ε., μέλη Ε.Υ.Α.Ε. ή αντιπροσώπων για παρακολούθηση προγραμμάτων επιμόρφωσης, θεωρείται χρόνος εργασίας.
- ▶ **Ο χρόνος απασχόλησης των Τ.Α. και Γ.Ε.** είναι ανάλογος με τον αριθμό των εργαζομένων και το είδος δραστηριότητας της επιχείρησης (όπως προκύπτει από το Π.Δ. 294/88).

**Σε περίπτωση που ο χρόνος απασχόλησης του Τ.Α. ή του Γ.Ε. υπερβαίνει το ανώτατο νόμιμο όριο, η επιχείρηση πρέπει να διαθέτει και άλλους Τ.Α. ή Γ.Ε.*

- Πριν από την επιλογή Τ.Α. ή Γ.Ε. ο εργοδότης πρέπει να γνωστοποιεί στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας τα **τυπικά και ουσιαστικά προσόντα** τους, το **χρόνο απασχόλησης** με τα καθήκοντα αυτά, καθώς και την **τυχόν απασχόλησή τους σε άλλη επιχείρηση**.
- Η **σύμβαση πρόσληψης** του Τ.Α. και του Γ.Ε. γίνεται εγγράφως και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας.

Σε περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων Τ.Α. ή/και Γ.Ε. σε **ΕΞ.Υ.Π.Π.**, πριν την επιλογή, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να γνωστοποιεί στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας τη γραπτή σύμβαση με την ΕΞ.Υ.Π.Π. στην οποία πρέπει να αναγράφονται:

- Το νομικό καθεστώς της
- Ο νόμιμος εκπρόσωπός της
- Η έδρα της
- Το είδος των προσφερόμενων υπηρεσιών
- Τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των αρμόδιων ατόμων που έχουν ορισθεί για τη συγκεκριμένη επιχείρηση και ο χρόνος απασχόλησής τους σ' αυτήν
- Τα στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης
- Ο αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση και λοιπές συναφείς πληροφορίες
- Ο ελάχιστος προβλεπόμενος χρόνος απασχόλησης Τ.Α. ή/και Γ.Ε. για την επιχείρηση.

ΠΡΟΣΟΝΤΑ Τ.Α.

- i. Πτυχίο **Πολυτεχνείου** ή **Πολυτεχνικής Σχολής** (εσωτερικού ή αντίστοιχης αλλοδαπής) και **άδεια** άσκησης επαγγέλματος από το **Τ.Ε.Ε.**
- ii. Πτυχίο **Πανεπιστημιακής Σχολής** (εσωτερικού ή εξωτερικού) και **άδεια** άσκησης επαγγέλματος, αν αυτή προβλέπεται.
- iii. Πτυχίο **Τ.Ε.Ι.** ή ισότιμων σχολών εξωτερικού ή πτυχίο πρώην σχολών Υπομηχανικών ή Κ.Α.Τ.Ε.Ε.
- iv. Απολυτήριο **Τεχνικού Λυκείου** ή **Μέσης Τεχνικής Σχολής** ή άλλης αναγνωρισμένης τεχνικής επαγγελματικής σχολής εσωτερικού ή εξωτερικού ή **άδεια άσκησης επαγγέλματος εμπειροτέχνη.**
- v. **Προϋπηρεσία** που υπολογίζεται από την απόκτηση απολυτηρίου ή πτυχίου:
 - Τουλάχιστον διετή, για τους τεχνικούς των εδαφίων i και ii
 - Τουλάχιστον πενταετή, για τους τεχνικούς του εδαφίου iii και
 - Τουλάχιστον οκταετή, για τους τεχνικούς του εδαφίου iv.

ΠΡΟΣΟΝΤΑ Γ.Ε.

Ο Γ.Ε. πρέπει να διαθέτει **άδεια άσκησης ιατρικού επαγγέλματος και την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας.**

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να ασκούν καθήκοντα Ιατρού Εργασίας

- α) Ιατροί άνευ ειδικότητας οι οποίοι στις 15/5/2009 είχαν συνάψει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών Γ.Ε. με επιχειρήσεις και αποδεικνύουν την άσκηση των καθηκόντων αυτών συνεχώς επί 7 έτη.
- β) Ιατροί άλλων ειδικοτήτων που στις 15/5/2009 εκτελούσαν καθήκοντα Γ.Ε.

Ο Γ.Ε. υπάγεται απ' ευθείας στη Διοίκηση της επιχείρησης κι έχει υποχρέωση να τηρεί το ιατρικό απόρρητο.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Τ.Α.

1. Παρέχει στον εργοδότη **υποδείξεις και συμβουλές**, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.
2. Συντάσσει - σε συνεργασία με το Γιατρό Εργασίας, όπου υπάρχει- **γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων** και τη θέτει στη διάθεση του εργοδότη.
3. Συμβουλεύει σε θέματα:
 - ◆ σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων,
 - ◆ νέων παραγωγικών διαδικασιών,
 - ◆ προμήθειας μέσων και εξοπλισμού,
 - ◆ ατομικών μέσων προστασίας,
 - ◆ διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας.
4. Ελέγχει την **ασφάλεια**:
 - ◆ των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων πριν τη λειτουργία τους,
 - ◆ των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους.
5. Επιβλέπει την **εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας** της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων.
6. Επιβλέπει τις **συνθήκες εργασίας** και μεριμνά για τη βελτίωσή τους.
7. Καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την Επιθεώρηση Εργασίας, **γραπτές υποδείξεις** των οποίων ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως.

- ▶ Η άσκηση του έργου του Τ.Α. δεν αποκλείει την ανάθεση σ' αυτόν από τον εργοδότη και άλλων καθηκόντων, πέρα από το ελάχιστο όριο ωρών απασχόλησής του ως Τ.Α.
- ▶ Ο Τ.Α. υπάγεται απ' ευθείας στη Διοίκηση της επιχείρησης, έχει ηθική ανεξαρτησία απέναντι σε εργοδότη και εργαζομένους κι έχει υποχρέωση να τηρεί το εργασιακό απόρρητο.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Γ.Ε.

1. Παρέχει **υποδείξεις και συμβουλές** στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.
2. Συντάσσει - σε συνεργασία με τον Τεχνικό Ασφαλείας - **γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων** και τη θέτει στη διάθεση του εργοδότη.
3. Συμβουλεύει σε θέματα:
 - ♦ σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας
 - ♦ λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού - χρήση ατομικών μέσων προστασίας
 - ♦ θέσεων και περιβάλλοντος εργασίας, σε συνδυασμό με την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία
 - ♦ φυσιολογίας και ψυχολογίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας
4. Επιβλέπει την **εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας** των εργαζομένων και οργανώνει υπηρεσία παροχής Α' Βοηθειών.
5. Προβαίνει σε **ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων** σχετικά με τη θέση εργασίας. Τηρεί ιατρικό φάκελο για τον κάθε εργαζόμενο. Εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων (με εντολή της αρμόδιας Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχίας, όπου εδρεύει η επιχείρηση).
6. Ερευνά τις **αιτίες των ασθενειών** που οφείλονται στην εργασία.
7. Παρέχει **επείγουσα θεραπεία** σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου.
8. Καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο **γραπτές υποδείξεις** των οποίων ο εργοδότης λαμβάνει γνώση ενυπογράφως.

- ▶ **Η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων δεν μπορεί να συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση γι' αυτούς και πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.**
- ▶ **Ο Γ.Ε. υπάγεται απ' ευθείας στη Διοίκηση της επιχείρησης κι έχει υποχρέωση να τηρεί το ιατρικό απόρρητο.**

**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ
ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Α.) ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Γ.Ε.)**

1. **ΕΝΤΥΠΟ 1 ή 2 εις διπλούν**
2. **Ανάθεση και αποδοχή καθηκόντων Τ.Α. ή/και Γ.Ε.
(υπάλληλος)**
3. **Φωτοαντίγραφα πιστοποιητικών σπουδών**
4. **- Άδεια άσκησης επαγγέλματος, όπου απαιτείται για Τ.Α.
- Βεβαίωση άσκησης της συγκεκριμένης ιατρικής
ειδικότητας από τον τοπικό Ιατρικό Σύλλογο, για Γ.Ε.**
5. **Σύμβαση (στην περίπτωση εξωτερικού συνεργάτη ή
ΕΞ.Υ.Π.Π.)**
6. **Βεβαίωση παρακολούθησης σεμιναρίου για θέματα Τ.Α.,
όπου απαιτείται**
7. **Βιβλίο Συμβουλών και Υποδείξεων Τ.Α. και Γ.Ε.**

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των τρίτων.

Γενικές αρχές πρόληψης:

1. Αποφυγή των κινδύνων
2. Εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
3. Προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο
4. Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.
5. Προγραμματισμός της πρόληψης - προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας
6. Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
7. Προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις
8. Παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους

Ο εργοδότης υποχρεούται:

- ▶ Να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων
- ▶ Να καταρτίζει πρόγραμμα πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων και να επιδιώκει την βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.
- ▶ Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.
- ▶ Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.
- ▶ Να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τους επαγγελματικούς κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία τους.

- ▶ Να εξασφαλίζει την συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.
- ▶ Να διευκολύνει την επιμόρφωση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους.

Επίσης, ο εργοδότης οφείλει:

- ▶ Να κάνει **ανάθεση καθηκόντων Τ.Α. ή/και Γ.Ε.**, χωρίς αυτό να θίγει την αρχή της αρχή ευθύνης του εργοδότη.
- ▶ Να έχει στην διάθεσή του μια **γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κινδύνων** για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία.
- ▶ Να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων **επαρκή απαλλαγή από την εργασία**, χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και **τα αναγκαία μέσα** προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις.

** Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία - συνολικά για όλους - δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το 1/3 του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης του ΤΑ. Στον χρόνο αυτό δεν προσμετράται ο χρόνος των συνεδριάσεων.*

- ▶ Να **αναγγέλλει** εντός 24 ωρών **όλα τα εργατικά ατυχήματα** στις αρμόδιες αρχές (επιθεωρήσεις εργασίας, πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος).
- ▶ Να τηρεί:
 - **Βιβλίο υποδείξεων και Συμβουλών Τ.Α. και Γ.Ε.**
 - Ειδικό **βιβλίο ατυχημάτων** και κατάλογο εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια ανικανότητα εργασίας εργαζομένου μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.
 - **Βιβλίο συντήρησης και ελέγχου** των συστημάτων ασφαλείας.

▶ **Σημειώνεται πως τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία σε καμία περίπτωση δε συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.**

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του.

Ειδικότερα, οι εργαζόμενοι οφείλουν:

- ▶ **Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές**, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.
- ▶ **Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό** που τίθεται στην διάθεσή τους και μετά την χρήση να τον τακτοποιούν στην θέση του.
- ▶ **Να μην θέτουν εκτός λειτουργίας**, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να **χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφαλείας**.
- ▶ **Να αναφέρουν** αμέσως στον εργοδότη ή /και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογο ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.
- ▶ **Να συντρέχουν τον εργοδότη** και όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όσο καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η **εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων**, που επιβάλλονται από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
- ▶ **Να συντρέχουν τον εργοδότη** και όσους ασκούν αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ, όσο καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγραφεί ότι το **περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας** είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους .
- ▶ **Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια** ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ:

Ως **εργατικό ατύχημα** ορίζεται κάθε βίαιο συμβάν σε εργαζόμενο που συμβαίνει κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής.

* Εργατικό ατύχημα θεωρείται επίσης και κάθε ατύχημα που συμβαίνει καθ' οδόν προς την εργασία του εργαζόμενου ή κατά την επιστροφή του από την εργασία στο σπίτι. Σε αυτή την περίπτωση που ως συνήθως το ατύχημα προέρχεται από κάποιο τροχαίο συμβάν, θεωρείται βέβαια εργατικό ως προς τα ασφαλιστικά δικαιώματα, αλλά την έρευνα του συμβάντος αυτού την διενεργεί η τροχαία.

- ▶ **ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ** εντός 24 ωρών στην Τεχνική Επιθεώρηση Εργασίας, στις Αστυνομικές Αρχές και στον αντίστοιχο ασφαλιστικό φορέα του εργαζόμενου.

Τα σοβαρά και θανατηφόρα ατυχήματα που συμβαίνουν πρέπει να αναγγέλλονται άμεσα, οι δε συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα το ατύχημα πρέπει να παραμένουν αμετάβλητες.

- ▶ **ΕΡΕΥΝΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ** από Τεχνικό Επιθεωρητή Εργασίας στους χώρους του ατυχήματος και το ταχύτερο δυνατό. Εξετάζονται:

- Άτομα (θύμα, αυτόπτες μάρτυρες, συνάδελφοι, ειδικοί)
- Μέσα / εξοπλισμός εργασίας,
- Περιβάλλον (φυσικό και κοινωνικό)

- ▶ **ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΙΤΙΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ**

- ▶ **ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ**

- πρόταση μέτρων για την αποφυγή παρόμοιων ατυχημάτων
- μνεία αν την στιγμή του ατυχήματος τηρούνταν τα μέτρα ασφαλείας και υγιεινής που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

Σ' αυτή το συγκεκριμένο τμήμα της έκθεσης στηρίζεται πολλές φορές ο εισαγγελέας για να απαγγείλει κατηγορία κατά παντός υπευθύνου.

ΑΙΤΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

1. Εξοπλισμός και υλικά εργασίας

- κακή θέση ή σχεδιασμός μηχανημάτων
- βλάβη μηχανής ή ελαττωματική λειτουργία
- ακατάλληλα και ανασφαλή εργαλεία
- ανασφαλής μεταφορά ή μετακίνηση υλικών και αντικειμένων
- χρήση και αποθήκευση επικίνδυνων υλικών κ.α.

2. Περιβάλλον εργασίας

- συνθήκες εργασίας (φυσικοί, χημικοί, βιολογικοί παράγοντες)
- απασχόληση σε θέσεις όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης
- αταξία, έλλειψη καθαριότητας
- διάσπαση της προσοχής από ποικίλα ερεθίσματα κ.α.

3. Ανθρώπινος παράγοντας - Εργαζόμενοι

- η ηλικία, με πιο επικίνδυνες τις μικρές και την προσυνταξιοδότησης
- το φύλο, με περισσότερα ατυχήματα στους άνδρες κυρίως λόγω εργασιών υψηλού κινδύνου
- άγνοια του κινδύνου που οφείλεται σε ανεπαρκή εκπαίδευση
- έλλειψη επαγγελματικής πείρας
- πλήξη λόγω επαναλαμβανόμενων εργασιών
- σωματική και ψυχική κόπωση λόγω υπερβολικής απασχόλησης κ.α.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Τα μέτρα που απαιτούνται γενικά για την αποφυγή εργατικών ατυχημάτων, ακολουθούν υποχρεωτικά κατά σειρά τις παρακάτω διαδικασίες:

1. Καταγραφή, ανάλυση και εκτίμηση των κινδύνων.
2. Αποτροπή της εμφάνισης των κινδύνων.
3. Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το λιγότερο επικίνδυνο.
4. Εγκλεισμό του κινδύνου ή περιορισμό της περιοχής του, ώστε σε κανονική λειτουργία να μην εκτίθενται σε κίνδυνο οι εργαζόμενοι.
5. Περιορισμό του αριθμού των εργαζομένων που εκτίθενται στον κίνδυνο ή του χρόνου έκθεσής τους.
6. Χορήγηση κατάλληλου και κατάλληλα συντηρημένου εξοπλισμού ατομικής προστασίας.
7. Επανελέγχο για εκ νέου καταγραφή κινδύνων και αξιολόγηση αποτελεσματικότητας των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί.

Σε κάθε περίπτωση **πρέπει να εξασφαλίζεται** ότι:

- **Οι εργαζόμενοι έχουν σαφή και πλήρη γνώση** των κινδύνων που παραμένουν, καθώς και των τρόπων αντιμετώπισής τους.
- **Η χρησιμοποίηση εξοπλισμού ατομικής προστασίας** επιτρέπεται αλλά και απαιτείται, εφόσον είναι αποτελεσματική και έχει εξαντληθεί κάθε άλλης μορφής μέτρο για να εξαλειφθούν ή μετριασθούν οι κίνδυνοι. Οι εργαζόμενοι που θα τον χρησιμοποιήσουν, πρέπει να έχουν εκπαιδευθεί στη σωστή χρήση τους και να έχουν αποδείξει ότι την ξέρουν και την εφαρμόζουν σωστά.

A. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1. Σε κάθε εργοδότη/ κατασκευαστή/ εισαγωγέα/ προμηθευτή που παραβαίνει τις διατάξεις και ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την Υ&Α της εργασίας επιβάλλεται:

- α) **πρόστιμο** για κάθε παράβαση από 300 € έως 50.000 €
- β) **προσωρινή διακοπή λειτουργίας** συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή συνόλου επιχείρησης **μέχρι 6 (έξι) ημέρες**.
 - ▶ Επίσης, ο **Υπουργός Εργασίας** – ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση αρμόδιου Επιθεωρητή Εργασίας – μπορεί να επιβάλλει
 - προσωρινή **διακοπή λειτουργίας για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 ημερών ή και**
 - **οριστική διακοπή λειτουργίας** συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή συνόλου επιχείρησης.

2. Η πράξη επιβολής προστίμου κοινοποιείται **με απόδειξη** στον παραβάτη, ο οποίος το εξοφλεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., **αλλιώς** θεωρείται **απαράδεκτη**.

- ▶ Ο παραβάτης μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της πράξης επιβολής προστίμου, **προσφεύγοντας** μέσα σε **60** ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης στο **διοικητικό Πρωτοδικείο** της έδρας της Επιθεώρησης Εργασίας.
 - Η προσφυγή αυτή είναι **απαράδεκτη**, αν δεν **κοινοποιηθεί** στην αρμόδια **Επιθεώρηση Εργασίας** μέσα σε **10** ημέρες από την άσκησή της.
 - Μετά την παραλαβή της πράξης επιβολής προστίμου από τον παραβάτη, γίνεται **διοικητική βεβαίωση** του **προστίμου** από την Επιθεώρηση Εργασίας και εισπράττεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ως δημόσιο έσοδο.

3. **Παράγοντες** που λαμβάνονται υπ'όψη **κατά την επιλογή και επιβολή** των παραπάνω **ποινών** είναι:
 - α) η αμεσότητα, σοβαρότητα και έκταση κινδύνου, καθώς και
 - β) η σοβαρότητα της παράβασης, παρόμοιες παραβάσεις για τις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις και ο βαθμός υπαιτιότητας.
4. Πριν την επιβολή διοικητικών ποινών, μπορεί να χορηγηθεί εύλογη **προθεσμία** μέχρι **30 ημέρες** για συμμόρφωση ή **παράταση προθεσμίας** μία μόνο φορά και **έως 10 ημέρες**, αν κριθεί ότι εκείνη που χορηγήθηκε αρχικά δεν ήταν επαρκής.
5. **Η εκτέλεση** των διοικητικών κυρώσεων προσωρινής ή οριστικής **διακοπής** γίνεται από την αρμόδια **αστυνομική αρχή**.
6. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, μπορεί να αυξάνονται τα όρια των παραπάνω προστίμων.

B. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1. Κάθε **εργοδότης** που παραβαίνει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, που αφορούν στους όρους και τις συνθήκες εργασίας για **την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων**, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εννιακοσίων (900) ευρώ ή και με τις δύο αυτές ποινές.
2. Ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που προβλέπουν βαρύτερη ποινική μεταχείριση εξακολουθούν να ισχύουν.

ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τον Τεχνικό Ασφαλείας, το Γιατρό Εργασίας, ΕΣ.Υ.Π.Π. ή ΕΞ.Υ.Π.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Πηγή κινδύνου: Η εγγενής ιδιότητα ή ικανότητα κάποιου στοιχείου (π.χ. υλικών εργασίας, εξοπλισμού, μεθόδων και πρακτικών εργασίας) που ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη.

Κίνδυνος: Η πιθανότητα να προκληθεί βλάβη υπό τις συνθήκες χρήσης ή/και έκθεσης και η πιθανή έκταση της βλάβης.

Εκτίμηση κινδύνου: Η διαδικασία αξιολόγησης των κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια εργαζομένων κατά την εργασία, που απορρέουν από τις συνθήκες εμφάνισης μιας πηγής κινδύνου στο χώρο εργασίας.

Γενικό καθήκον του εργοδότη: να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων σε κάθε πτυχή της εργασίας.

Ο σκοπός της διεξαγωγής **εκτίμησης κινδύνων** είναι να δοθεί η δυνατότητα στον εργοδότη να λάβει κατά τρόπο αποτελεσματικό τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων.

Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν:

- Την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων
- Την ενημέρωση των εργαζομένων
- Την κατάρτιση των εργαζομένων
- Την οργάνωση και τα μέσα για την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων

Η εκτίμηση κινδύνων περιλαμβάνει:

- **προσδιορισμό των πηγών κινδύνου** που δημιουργούνται κατά την εργασία
 - **αξιολόγηση κινδύνων** που συνδέονται άμεσα με τις πηγές κινδύνου, για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας (π.χ. επιλογή εξοπλισμού εργασίας, χρησιμοποιούμενων ουσιών, διαμόρφωσης χώρου εργασίας, οργάνωσης εργασίας)
 - διαπίστωση αν τα **εφαρμοζόμενα μέτρα** είναι **κατάλληλα**
 - ιεράρχηση ενεργειών, εφόσον διαπιστωθεί ότι απαιτούνται **περαιτέρω μέτρα**
 - απόδειξη προς όλους τους ενδιαφερόμενους **ότι έχουν ληφθεί υπόψη** όλοι οι σχετικοί με την εργασία παράγοντες και τα **αναγκαία μέτρα** για τη διαφύλαξη της υγείας και ασφάλειας
 - εξασφάλιση ότι τα προληπτικά μέτρα και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που θεωρούνται αναγκαίες και εφαρμόζονται ύστερα από μια εκτίμηση κινδύνων, οδηγούν σε **βελτίωση του επιπέδου προστασίας** που παρέχεται στους εργαζομένους όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία.
-
- ❖ Μια εκτίμηση κινδύνων κατά την εργασία πρέπει να αναθεωρείται όποτε πρόκειται να επέλθει στο χώρο εργασίας μία αλλαγή, η οποία ενδέχεται να μεταβάλει την αντίληψη των κινδύνων
 - ❖ Σε κάθε εκτίμηση κινδύνων και τη συνακόλουθη εξάλειψη των κινδύνων ή εφαρμογή μέτρων ελέγχου είναι σημαντικό να μη μετατίθεται ο κίνδυνος, δηλαδή να μη δίνεται λύση σε ένα πρόβλημα δημιουργώντας ένα άλλο.
 - ❖ Ιδιαίτερα υπόψη πρέπει επίσης να λαμβάνονται οι τρίτοι, όπως οι πελάτες, οι εκπαιδευόμενοι, το κοινό γενικά, γιατί αυτοί είναι απίθανο να είναι εξοικειωμένοι με τους κινδύνους που υφίστανται ή τις προφυλάξεις που πρέπει να ληφθούν.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

ΒΗΜΑ 1: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Φύση κινδύνου:

- Μηχανήματα / εξοπλισμός (π.χ. κινούμενα μέρη μηχανών)
- Ηλεκτρισμός (π.χ. ηλεκτροπληξία από φθαρμένα καλώδια)
- Θόρυβος
- Σκόνη
- Αναθυμιάσεις
- Ακτινοβολία
- Φωτισμός
- Εύφλεκτες ουσίες
- Συστήματα υπό πίεση
- Εκτίναξη υλικών
- Πτώση αντικειμένων
- Οχήματα
- Κτιριακά χαρακτηριστικά
- Μεταφορά φορτίων
- Οργάνωση εργασίας

Βαθμός σοβαρότητας κινδύνου

ΒΗΜΑ 2: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΠΙΘΑΝΩΣ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ

Ομάδες ατόμων που ενδέχεται να εκτεθούν στον κίνδυνο

Ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που μπορεί να είναι πιο ευπαθή:

- Με ειδικές ανάγκες
- Νέοι και ηλικιωμένοι
- Έγκυες, λεχώνες, γαλουχούσες γυναίκες
- Εργαζόμενοι με προϋπάρχοντα προβλήματα υγείας
- Ανεπίδητοι εργαζόμενοι
- Επισκέπτες

ΒΗΜΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

- Συχνότητα εμφάνισης κινδύνου
- Διάρκεια έκθεσης ατόμων στον κίνδυνο
- Επάρκεια ή μη υπαρχουσών προφυλάξεων
- Βαθμός επικινδυνότητας εναπομείναντα κινδύνου (χαμηλός, μέσος, υψηλός)

ΒΗΜΑ 4: ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ

- Μέτρα εξάλειψης ή αποφυγής κινδύνων
- Συμπληρωματικά μέτρα πρόληψης

Κατά τον έλεγχο των κινδύνων και το σχεδιασμό των μέτρων που πρέπει να ληφθούν, καλό είναι να εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές (με την ίδια σειρά κατά το δυνατόν):

- *Δοκιμή εφαρμογής λιγότερο επικίνδυνης επιλογής*
- *Οργάνωση εργασίας έτσι ώστε να μειώνεται η έκθεση στην πηγή κινδύνου*
- *Καταπολέμηση κινδύνου στην πηγή του (π.χ. τοποθέτηση κατάλληλου προφυλακτήρα)*
- *Χορήγηση κατάλληλων Μέσων Ατομικής Προστασίας (αφού πρώτα εξαντληθούν όλα τα μέσα συλλογικής προστασίας)*
- *Παροχή κατάλληλων διευκολύνσεων (π.χ. για πλύσιμο, καθαρισμό από χημικά και για Πρώτες Βοήθειες)*
- *Παροχή κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους*

ΒΗΜΑ 5: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΡΩΝ – ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

- ❑ **Τακτική αναθεώρηση εκτίμησης για επιβεβαίωση αποτελεσματικής λειτουργίας των μέτρων προφύλαξης**

Τροποποίηση όχι για κάθε ασήμαντη αλλαγή, αλλά μόνο όταν μια νέα εργασία / διαδικασία / εγκατάσταση ή νέος εξοπλισμός / υλικά εισάγει σημαντικές νέες πηγές κινδύνου

Λόγοι αναθεώρησης εκτίμησης κινδύνου:

- Η εκτίμηση μπορεί να οδηγεί σε αλλαγές της διαδικασίας εργασίας (π.χ. υποκατάσταση ενός χημικού παράγοντα). Αφού εισαχθούν οι αλλαγές, θα πρέπει να εκτιμηθούν οι νέες συνθήκες εργασίας (επανεξέταση συνεπειών αλλαγών)
- Τα μέτρα προφύλαξης που εισάγονται μπορεί να γεννήσουν νέο κίνδυνο(π.χ. αλλαγή οδών πρόσβασης να έχει επίπτωση στη θέση αποθήκευσης υλικών).
- Η εκτίμηση μπορεί να μην ισχύει πλέον, επειδή τα στοιχεία ή οι πληροφορίες στις οποίες βασίζεται δεν είναι πια έγκυρες (π.χ. χρήση νέων πρώτων υλών).
- Η εκτίμηση μπορεί να βελτιωθεί.
- Τα ισχύοντα μέτρα πρόληψης είναι πλέον ανεπαρκή ή ακατάλληλα.
- Η διερεύνηση περιστατικών που οδήγησαν σε τραυματισμό ή ασθένεια ή παρ' ολίγο να οδηγήσουν σε ατυχήματα, μπορεί να αποκαλύψει την ανάγκη αλλαγών.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Βασικό νομοθέτημα:

- ▶ **Π.Δ. 16/96** (ΦΕΚ 10/Α/18-1-96)

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ»

Άλλα:

- ▶ Ν. 1568/85 (ΦΕΚ 177/Α/85)

«Υγιεινή και Ασφάλεια εργαζομένων», ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

- ▶ Π.Δ. 71/88 (ΦΕΚ 32/Α/17-2-88)

«Κανονισμός πυροπροστασίας κτιρίων»

- ▶ Κτιριοδομικός κανονισμός και πολεοδομικές διατάξεις

- ▶ Απόφαση 7755/160/1988 (ΦΕΚ 241/Β/22-4-88)

«Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις Βιομηχανικές-Βιοτεχνικές Εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και αποθήκες εύφλεκτων εκρηκτικών υλών»

ΓΕΝΙΚΑ

ΧΩΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Οι χώροι που προορίζονται να περιλάβουν θέσεις εργασίας μέσα στα κτίρια της επιχείρησης ή και της εγκατάστασης, περιλαμβανομένου και κάθε άλλου μέρους στην περιοχή της επιχείρησης ή/ και της εγκατάστασης, όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στα πλαίσια της εργασίας του.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ: Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευομένων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/ και την εγκατάσταση.

► Ν.1568/85 – ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σχεδιασμός
Χώρων
Εργασίας

1. Η μελέτη των χώρων εργασίας αποσκοπεί στη δημιουργία ασφαλούς και υγιεινού περιβάλλοντος και ακώλυτης ροής της εργασίας.
2. Οι **θέσεις εργασίας των μη ολόπλευρα κλειστών χώρων εργασίας** ή εκείνων που παραμένουν συνέχεια ανοικτοί, διευθετούνται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να προφυλάσσονται από τις καιρικές συνθήκες.
3. Στις **θέσεις εργασίας με αυξημένο κίνδυνο ατυχήματος**, που δεν εποπτεύονται ή βρίσκονται έξω απ' το οπτικό / ακουστικό πεδίο υπολοίπων, πρέπει να υπάρχουν συστήματα ειδοποίησης προσώπων για παροχή βοήθειας.
4. Ορίζονται (με Προεδρικά Διατάγματα):
 - Το **ελάχιστο ύψος** χώρων εργασίας σε συνάρτηση με την επιφάνειά τους
 - Ο **ελάχιστος απαιτούμενος όγκος** κατά εργαζόμενο και εργασία
 - Η **ελάχιστη ελεύθερη επιφάνεια κίνησης** στη θέση εργασίας ή γύρω απ' αυτή
 - Ο **απαιτούμενος εξοπλισμός** και εφοδιασμός χώρων εργασίας
 - Οι **απαιτούμενοι χώροι υγιεινής, ενδιαίτησης και παροχής ιατρικών υπηρεσιών**
 - Οι **κατασκευαστικές απαιτήσεις** στοιχείων κτιριακών εγκαταστάσεων, ώστε να αποτρέπεται ο επαγγελματικός κίνδυνος.

<p><u>Σχέδιο</u> <u>Διαφυγής και</u> <u>Διάσωσης</u></p>	<p>Καταρτίζεται από τον εργοδότη, εφ' όσον απαιτείται απ' τη θέση/ έκταση/ είδος εκμετάλλευσης. Αναρτάται σε κατάλληλες θέσεις στους χώρους εργασίας. Δοκιμάζεται τακτικά (με ασκήσεις ή άλλο τρόπο), ώστε σε περίπτωση κινδύνου/ καταστροφής να μπορούν οι εργαζόμενοι να διασωθούν.</p> <p>Οδοί διάσωσης και έξοδοι κινδύνου:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Χάραξη, διαστάσεις, διευθέτηση: ανάλογα με τις εγκαταστάσεις, την επιφάνεια και χρήση χώρων, τον αριθμό των εργαζομένων ▪ Επισημαίνονται κατάλληλα και οδηγούν σε ασφαλή χώρο από το συντομότερο δυνατό δρόμο.
<p><u>Συντήρηση -</u> <u>Έλεγχος</u></p>	<p>Ο εργοδότης οφείλει να συντηρεί του τόπους εργασίας και να αποκαθιστά άμεσα τυχόν ελλείψεις που έχουν σχέση με την Υ&Α ή να διακόπτει τη λειτουργία τους, σε περίπτωση κινδύνου, μέχρι την αποκατάστασή τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα συστήματα ασφαλείας ελέγχονται τουλάχιστον μία (1) φορά το εξάμηνο (εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από διατάξεις). ▪ Οι εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής Α' Βοηθειών ελέγχονται τακτικά για την πληρότητα και την ικανότητα χρήσης τους. <p><i>Η χρονολογία συντήρησης και ελέγχου, καθώς και οι σχετικές παρατηρήσεις, πρέπει να καταχωρούνται ενυπόγραφα από τον αρμόδιο, που έκανε τη συντήρηση ή τον έλεγχο, σε ειδικό βιβλίο.</i></p>
<p><u>Διατήρηση</u> <u>θέσεων</u> <u>εργασίας και</u> <u>διαδρόμων</u> <u>κυκλοφορίας</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να διατηρούνται συνεχώς ελεύθεροι – ειδικά όταν βρίσκονται στην πορεία οδών διάσωσης. ▪ Στις θέσεις εργασίας επιτρέπονται υλικά και ουσίες σε τέτοιες ποσότητες που δε δημιουργούν κινδύνους. ▪ Σε χώρους υγιεινής, ενδιαίτησης και Α' Βοηθειών δεν επιτρέπεται διαφύλαξη υλικών και ουσιών, που δεν ανήκουν στο λειτουργικό εξοπλισμό τους.

**Κριτήρια
διαμόρφωσης
χώρων και
θέσεων
εργασίας**

Αερισμός-Εξαερισμός: Ο αέρας ανανεώνεται κατάλληλα, ανάλογα με φύση εργασίας. Σε περίπτωση χρήσης κλιματιστικού, απαιτείται συνεχής λειτουργία μηχ/τος. Κάθε βλάβη του συστήματος πρέπει να επισημαίνεται από αυτόματη διάταξη, ενσωματωμένη σ' αυτό.

Θερμοκρασία: Ανάλογη με τη φύση της εργασίας, καθ'όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας. Περιοχές υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρασιών, πρέπει να ψύχονται σε ανεκτή θερμοκρασία, κατά το δυνατόν.

Φωτισμός: Οι **εγκαταστάσεις φωτισμού** γίνονται έτσι ώστε να μη δημιουργούν κινδύνους για την Υ&Α των εργαζομένων.

- **Χώροι εργασίας, διαλείμματος και Α' Βοηθειών** πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν το επιτρέπουν ή η επιφάνεια κάτοψης είναι πάνω από 2000 τ.μ. και υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.
- Ο **τεχνητός φωτισμός** πρέπει να είναι ανάλογος με τη φύση της εργασίας, να έχει χαρακτηριστικά φάσματος παραπλήσια του φυσικού, να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση, να μη δημιουργεί αντιθέσεις και να διαχέεται σωστά.
- Οι **ανάγκες** γενικού, τοπικού ή συνδυασμένου **φωτισμού**, καθώς και η έντασή του, εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας.
- Αν υπάρχει **κίνδυνος ατυχήματος** από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχει **εφεδρικός φωτισμός** ασφαλείας, έντασης τουλάχιστον 1 LUX και μέχρι το 1/100 της έντασης του γενικού.
- Οι **διακόπτες** του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί, ακόμα και στο σκοτάδι και να είναι τοποθετημένοι κοντά σε εισόδους και εξόδους.

► Π.Δ. 16/96: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια
2. Ηλεκτρική εγκατάσταση
(ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ)
3. Οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου
 - ◆ Ν. 1568/85 (άρθρο 18)
 - ◆ Π.Δ. 71/88 (παθητική πυροπροστασία κτιρίων)
4. Πυρανίχνευση, πυρόσβεση
5. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας
6. Απαγωγή παραγόντων
7. Θερμοκρασία χώρων εργασίας
8. Φωτισμός
9. Δάπεδα
10. Τοίχοι
11. Οροφές, στέγες
12. Παράθυρα και φεγγίτες
13. Θύρες και πύλες
14. Διάδρομοι κυκλοφορίας
15. Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων
16. Ζώνες κινδύνου
17. Κυλιόμενες σκάλες και κυλιόμενοι διάδρομοι
18. Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης
19. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων – Χώρος για την
20. ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας
21. Χώροι ανάπαυσης
22. Εξοπλισμός υγιεινής
 - ◆ αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια για τα ενδύματα
 - ◆ λουτρά (ντους), νιπτήρες
 - ◆ αποχωρητήρια και νιπτήρες
 - ◆ χώροι πρώτων βοηθειών
23. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες
24. Εξωτερικοί χώροι εργασίας
25. Σχεδιασμός χώρων εργασίας
26. Συντήρηση-έλεγχος

Αναλυτικότερα:

1. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια

Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια ανάλογες με το είδος της χρήσης τους και να έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτιριοδομικού κανονισμού και όλων των Δομικών Κανονισμών (Αντισεισμικός, Οπλισμένου Σκυροδέματος, Φορτίσεων κ.λ.π.)

2. Ηλεκτρική εγκατάσταση

Η ηλεκτρική εγκατάσταση σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του «Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων»

Η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επίβλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρησή τους γίνεται μόνο από πρόσωπα που έχουν τα απαραίτητα προσόντα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί «Εκτελέσεως, επιβλέψεων και συντήρησης ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων»

3. Οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου

- Ν.1568/85 (άρθρο 18)
- Π.Δ. 71/88 (παθητική πυροπροστασία κτιρίων)
- Κανονισμός Πυρασφαλείας, Κτιριοδομικός Κανονισμός κ.λ.π.

- ❖ Πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από τον συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.
- ❖ Πρέπει σε περίπτωση κινδύνου οι θέσεις εργασίας να εκκενώνονται από τους εργαζομένους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.
- ❖ Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας καθώς και από τον αριθμό των ατόμων
- ❖ Οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.
- ❖ Οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να κλείνουν με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί κάποιος σε περίπτωση ανάγκης να τις ανοίγει εύκολα.
- ❖ Οι έξοδοι κινδύνου απαγορεύεται να είναι συρόμενες ή περιστρεφόμενες πόρτες.

- ❖ Οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να έχουν κατάλληλη σήμανση.
- ❖ Οι έξοδοι κινδύνου απαγορεύεται να κλειδώνονται
- ❖ Οι οδοί διαφυγής, οι έξοδοι κινδύνου, οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται κάθε στιγμή ανεμπόδιστα.
- ❖ Οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό, πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό

4. Πυρανίχνευση, πυρόσβεση

- ▶ Ανάλογα με τις διαστάσεις, τη χρήση των εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών και τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλισμό κατάσβεσης πυρκαγιάς και όταν χρειάζεται με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.
- ▶ Πρέπει να υπάρχει κατάλληλη και διαρκής σήμανση που να επισημαίνει τον εξοπλισμό πυρόσβεσης (πυροσβεστήρες / πυροσβεστικές φωλιές).

Τα κτίρια πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να εξοπλίζονται έτσι ώστε σε περίπτωση πυρκαγιάς:

- ❖ Να προστατεύεται η ζωή και η υγεία των ατόμων που βρίσκονται σ' αυτά
- ❖ Να εμποδίζεται η εξάπλωση της στους άλλους χώρους του κτιρίου
- ❖ Να αποτρέπεται η μετάδοση της στα όμορα και στα γειτονικά ακίνητα, καθώς και στις γειτονικές περιοχές
- ❖ Να προστατεύονται τα ίδια τα κτίρια και τα περιεχόμενα τους

5. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας

- ▶ Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας, ανάλογα με τις μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλουν οι εργαζόμενοι.
- ▶ Η ποιότητα του αέρα πρέπει να διασφαλίζεται με βάση τις αρχές της υγιεινής
- ▶ Ενδεικτική παροχή νωπού αέρα ανά εργαζόμενο και ώρα σε συνάρτηση με το είδος της εργασίας

Είδος εργασίας	m ³ αέρας /ώρα και εργαζόμενο
Καθιστική	20-40
Ελαφριά σωματική	40-60
Βαριά σωματική	Άνω των 65

Σε περίπτωση που η ανανέωση του αέρα επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα (εξαερισμός/ κλιματισμός), αυτά πρέπει:

- ❖ Να λειτουργούν συνεχώς
- ❖ Να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα
- ❖ Να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας
- ❖ Κάθε βλάβη του συστήματος να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτόματη διάταξη, ενσωματωμένη στο σύστημα ή στο μέσο
- ❖ Να περιορίζονται άμεσα οι αποθέσεις και οι ρύποι της εγκατάστασης κλιματισμού/ εξαερισμού που ενδέχεται να επιφέρουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων

6. Απαγωγή παραγόντων

- ❖ Σκόνη, καπνοί, ατμοί και αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας, πρέπει να απάγονται ή να παρακρατούνται με κατάλληλα μέσα στο σημείο παραγωγής τους. Αυτά πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.
- ❖ Οι επιβλαβείς παράγοντες πριν εκδιωχθούν στην ατμόσφαιρα πρέπει να υποβάλλονται σε ειδική επεξεργασία ,ώστε να καθίστανται αβλαβείς

7. Θερμοκρασία χώρων εργασίας

- ❖ Σε όλη τη διάρκεια του ωραρίου, οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με τη φύση της εργασίας και την σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεση της, λαμβανομένων υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους.
- ❖ Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, υγιεινής, εστιατορίων, παροχής πρώτων βοηθειών και των φυλακίων πρέπει να ανταποκρίνονται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.
- ❖ Ανάλογα με το είδος και τη φύση του χώρου της εργασίας, όπου υπάρχουν παράθυρα και γυάλινα τοιχώματα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός ηλιασμός.
- ❖ Στην περίπτωση καύσωνα εφαρμόζονται τα ειδικά προβλεπόμενα μέτρα.

8. Φωτισμός

- ❖ Οι ανάγκες σε φωτισμό (γενικός, τοπικός), καθώς και η ένταση του εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας
- ❖ Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας κατασκευάζονται έτσι ώστε να μην δημιουργούνται κίνδυνοι για την υγεία των εργαζομένων.
- ❖ Αν από την απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού είναι δυνατό να συμβούν ατυχήματα, πρέπει να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφαλείας.
- ❖ Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και Α' βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο. Εξαιρούνται:
- ❖ Χώροι εργασίας στους οποίους τεχνικοί λόγοι δεν το επιτρέπουν.
- ❖ Χώροι εργασίας με επιφάνεια κάτοψης πάνω από 2.000 τετραγωνικά μέτρα.
- ❖ Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει:
- ❖ Να είναι ανάλογος με τη φύση και το είδος της εργασίας.
- ❖ Να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση.
- ❖ Να διαχέεται και να κατευθύνεται σωστά.
- ❖ Να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας.
- ❖ Οι διακόπτες πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί, ακόμη και στο σκοτάδι.

9. Δάπεδα

Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει:

- ❖ Να είναι σταθερά και στέρεα
- ❖ Να μην παρουσιάζουν επικίνδυνες κλίσεις
- ❖ Να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος
- ❖ Να είναι ομαλά και χωρίς εμπόδια
- ❖ Να είναι επαρκούς αντοχής
- ❖ Να μη δημιουργούν σκόνη λόγω φθοράς
- ❖ Να έχουν δυνατότητα εύκολου καθαρισμού

Ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζει η παραγωγική διαδικασία τα δάπεδα πρέπει ακόμη:

- ❖ Εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας, πρέπει να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης
 - ❖ Όπου υπάρχει κίνδυνος από καυστικές ή διαβρωτικές ουσίες, πρέπει να έχουν επαρκή αντοχή.
 - ❖ Όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής πρέπει να είναι αδιαπτόιστα
 - ❖ Όπου υπάρχει κίνδυνος λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας πρέπει να είναι πυράντοχα
 - ❖ Να είναι κατασκευασμένα από υλικά που δεν επιτρέπουν τη δημιουργία σπινθήρων στους χώρους αποθήκευσης εκρηκτικών υλών (αντιστατικά)
 - ❖ Να είναι ηλεκτρομονωτικά σε μεμονωμένες θέσεις με αυξημένο κίνδυνο ηλεκτροπληξίας
 - ❖ Να συμβάλλουν στην απόσβεση κραδασμών και θορύβων.
- Τα **καλύμματα των ανοιγμάτων** (κανάλια, φρεάτια) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος ή πρόσκρουσης. Όταν τα καλύμματα ανοιγμάτων των δαπέδων αφαιρούνται προσωρινά για την εκτέλεση εργασιών, πρέπει οι εργαζόμενοι να διασφαλίζονται από κίνδυνο πτώσης.

10. Τοίχοι

- ❖ Η επιφάνεια των τοίχων και των διαχωριστικών των χώρων εργασίας πρέπει να μπορεί να καθαρίζεται και να συντηρείται με ευχέρεια και ασφάλεια.
- ❖ Τα διαφανή ή υαλωτά τοιχώματα που βρίσκονται κοντά στους χώρους ή σε θέσεις εργασίας πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας για την αποφυγή ατυχημάτων.
- ❖ Οι τοίχοι στους χώρους υγιεινής ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται, πρέπει μέχρι ύψος τουλάχιστον 1,50μέτρα από το δάπεδο να είναι αδιαπτόιστοι και λείοι.
- ❖ Σε χώρους όπου ο κίνδυνος φωτιάς λόγω σπινθήρων ή χρήση φλόγας είναι άμεσος, οι τοίχοι και τα διαχωριστικά στοιχεία πρέπει να είναι πυράντοχα.

11. Οροφές- στέγες

- ❖ Οι οροφές των χώρων εργασίας πρέπει να μπορούν να καθαρίζονται και να συντηρούνται με ευκολία και ασφάλεια
- ❖ Οι στέγες και οι οροφές πρέπει να εξασφαλίζουν στεγανότητα και επαρκή αντοχή.
- ❖ Η ανάρτηση φορτίων από στοιχεία της στέγης των ορόφων επιτρέπεται μόνο εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι υπολογισμένα στα προβλεπόμενα φορτία.
- ❖ Η πρόσβαση σε στέγες που δεν είναι επαρκούς αντοχής, επιτρέπεται μόνο αν υπάρχουν ασφαλείς εγκαταστάσεις ή με τη χρήση ατομικού εξοπλισμού ασφαλείας.
- ❖ Κάτω από τμήματα οροφής ή στέγης που είναι από γυαλί πρέπει να λαμβάνονται μέτρα προστασίας από τυχόν θραύση τους.
- ❖ Τα τμήματα των στεγών που είναι από γυαλί πρέπει από την κατασκευή τους να προστατεύονται από την ηλιακή ακτινοβολία.

12. Παράθυρα και φεγγίτες

- ❖ Παράθυρα που δεν ανοίγουν επιτρέπονται μόνο εφόσον εξασφαλίζεται επαρκής αερισμός.
- ❖ Πρέπει να είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για τους εργαζομένους.

13. Θύρες και πύλες

- ❖ Οι πόρτες που είναι διαφανείς πρέπει να επισημαίνονται στο ύψος των ματιών.
- ❖ Όταν ανοίγουν και προς τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας πρέπει να είναι διαφανείς ή να εξασφαλίζεται με άλλο τρόπο η οπτική επαφή.
- ❖ Οι διαφανείς πόρτες πρέπει να είναι από υλικά ασφαλείας ή να προστατεύονται από κρούσεις.
- ❖ Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, που να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους.
- ❖ Οι πόρτες που βρίσκονται σε οδούς διαφυγής πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα και να μπορούν να ανοίγονται κάθε στιγμή.
- ❖ Κοντά στις πόρτες κυκλοφορίας οχημάτων, πρέπει να υπάρχουν και άλλες για την ασφαλή διέλευση των πεζών που θα επισημαίνονται και θα είναι διαρκώς ελεύθερες.
- ❖ Οι μηχανοκίνητες πόρτες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο, να μπορούν να ανοίγουν εύκολα με το χέρι και να διαθέτουν σύστημα επείγουσας ακινητοποίησης.

14. Διάδρομοι κυκλοφορίας

Σ' αυτούς περιλαμβάνονται και τα κλιμακοστάσια, οι μόνιμες σκάλες, οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης.

- ❖ Πρέπει να σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, διαρρυθμίζονται και να διατηρούνται έτσι, ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τις χρησιμοποιούν εύκολα με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους.
- ❖ Από τη χρήση τους δεν πρέπει να δημιουργείται κίνδυνος για τους εργαζομένους που απασχολούνται κοντά σ' αυτούς.
- ❖ Η διάσταση τους πρέπει να υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των χρηστών και το είδος της επιχείρησης.
- ❖ Οι οδοί κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να βρίσκονται σε επαρκή απόσταση από πόρτες, πύλες διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.

15. Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων

- ❖ Θέσεις εργασίας, διάδρομοι, εξέδρες, πλατύσκαλα και κάθε άλλο δάπεδο που έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και που βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο από 0,75 μέτρα, πρέπει να διαθέτουν σε κάθε ελεύθερη πλευρά προστατευτικές διατάξεις από πτώση. Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει από το δάπεδο ύψος τουλάχιστον 1,00 μέτρο. Να είναι συμπαγές στηθαίο ή κιγκλίδωμα με κουπαστή και σοβατεπί ύψους τουλάχιστον 0,15 μέτρα και ράβδο μεσοδιαστήματος ή πλέγμα.

Ακόμη παρόμοια προστατευτικά προπετάσματα απαιτούνται και στις παρακάτω περιπτώσεις:

- ❖ Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζοντίων γενικά επιφανειών όταν δε διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει πιθανή πτώση.
- ❖ Σε δοχεία, δεξαμενές με θερμά, καυστικά διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους, ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμειξης ή ανάδευσης, όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο, ή σε ύψος μικρότερο από 1,00 μέτρο από τα δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμμα.
- ❖ Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές)

Σε περιπτώσεις που ενδέχεται να σημειωθεί πτώση αντικειμένων (υπερκείμενες θέσεις εργασίας, στοιβαγμένα υλικά), πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου τραυματισμού των εργαζομένων.

16. Ζώνες κινδύνου

- ❖ Οι χώροι που λόγω της φύσης της εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες που παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων, ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, πρέπει στο μέτρο του δυνατού να είναι εφοδιασμένοι με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο εργαζομένων που δεν έχουν εξουσιοδότηση στις ζώνες αυτές.
- ❖ Για τους εξουσιοδοτημένους εργαζομένους στις ζώνες αυτές, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα προστασίας.

17. Κυλιόμενες σκάλες και κυλιόμενοι διάδρομοι

Πρέπει:

- ❖ Να λειτουργούν με ασφάλεια
- ❖ Να είναι εξοπλισμένοι με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας
- ❖ Να είναι εξοπλισμένοι με τα απαραίτητα συστήματα ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσιτα

18. Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης

Πρέπει:

- ❖ Να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερομένων φορτίων και να έχουν πλάτος τουλάχιστον 0,80 μέτρα
- ❖ Να διαθέτουν, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό, προστατευτικό προστέγασμα έναντι βροχής επαρκών διαστάσεων.
- ❖ Να διαθέτουν τουλάχιστον μία σκάλα ή κεκλιμένο επίπεδο και αν το μήκος τους είναι μεγαλύτερο από 20 μέτρα, μία σε κάθε πλευρά.
- ❖ Αν το ύψος τους είναι μεγαλύτερο από 0,75 μέτρα, πρέπει να διαθέτουν προστατευτικές διατάξεις έναντι πτώσης. Στις θέσεις φόρτωσης-εκφόρτωσης αυτές μπορούν να έχουν τη δυνατότητα εύκολης απομάκρυνσης (συρόμενα ή πτυσσόμενα κιγκλιδώματα).
- ❖ Όταν βρίσκονται δίπλα σε σιδηροτροχιές και έχουν ύψος μεγαλύτερο από 0,80 μέτρα ή μήκος μεγαλύτερο από 10 μέτρα, πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να βρίσκουν προστασία κάτω από αυτές.

19. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων – Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στις θέσεις εργασίας

- ❖ Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων – Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στις θέσεις εργασίας
- ❖ Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζομένους την άνετη και ασφαλή εκτέλεση της εργασίας τους.

- ❖ Η ελάχιστη επιτρεπόμενη ελεύθερη επιφάνεια κίνησης στη θέση εργασίας πρέπει να είναι 1,50 τετραγωνικά μέτρα. Το πλάτος της ελεύθερης αυτής επιφάνειας δεν πρέπει σε κανένα σημείο να είναι μικρότερο από 0,70 μέτρα. Αν αυτό για κάποιο ιδιαίτερο λόγο δεν είναι δυνατό, πρέπει να υπάρχει κοντά στη θέση εργασίας μία άλλη επαρκή επιφάνεια κίνησης.
- ❖ Ο ελάχιστος όγκος σε κάθε θέση εργασίας πρέπει να είναι:

<u>Είδος εργασίας</u>	<u>Κυβικά μέτρα</u>
Καθιστική εργασία	12
Ελαφριά σωματική εργασία	15
Βαριά σωματική εργασία	18

Για την εκτίμηση του κυβισμού λαμβάνεται υπόψη το ύψος μόνο μέχρι 4.00 μέτρα.

20. Χώροι ανάπαυσης

- ❖ Είναι υποχρεωτικοί αν το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζομένους ή αν κάτι τέτοιο επιβάλλεται από τις συνθήκες της ασκούμενης δραστηριότητας. Δεν απαιτούνται αν το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή παρόμοιους χώρους.
- ❖ Πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να είναι εφοδιασμένοι με καρέκλες και καθίσματα.
- ❖ Να υπάρχουν χώροι για καπνιστές και μη καπνιστές
- ❖ Να έχουν κατά το δυνατό οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον και να φωτίζονται και να αερίζονται επαρκώς.
- ❖ Όταν η φύση της εργασίας επιβάλλει διακοπές ή η φύση της εργασίας επιβάλλει ορθοστασία και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης, πρέπει στη διάθεση των εργαζομένων να τίθενται άλλοι χώροι.

21. Έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες

Πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.

22. Εξοπλισμός υγιεινής

A. Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια

- ❖ Όταν το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζομένους (χωρίς τους υπαλλήλους γραφείου) ή αν πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας, πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων κατάλληλοι χώροι αποδυτηρίων, ξεχωριστοί για άνδρες και γυναίκες.
- ❖ Η πρόσβαση σ' αυτά πρέπει να είναι ευχερής και ο χώρος πρέπει να είναι επαρκής και εφοδιασμένος με καθίσματα.
- ❖ Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν ατομικά ερμάρια που κάθε εργαζόμενος μπορεί να κλειδώνει τα ενδύματά του.
- ❖ Όταν δεν απαιτούνται αποδυτήρια, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει μέσα για την εναπόθεση των ενδυμάτων του.

B. Λουτρά (ντους) νιπτήρες

- ❖ Όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή της υγιεινής, πρέπει στη διάθεση των εργαζομένων να υπάρχουν επαρκή λουτρά, ξεχωριστά για άνδρες και γυναίκες. Αυτά πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν τρεχούμενο ζεστό και κρύο νερό.
- ❖ Όταν δεν απαιτούνται λουτρά, πρέπει κοντά στις θέσεις εργασίας και στα αποδυτήρια, να υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων.
- ❖ Αν οι αίθουσες λουτρών ή οι νιπτήρες και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, οι χώροι αυτοί πρέπει να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Γ. Αποχωρητήρια και νιπτήρες

- ❖ Κοντά στις θέσεις εργασίας τους, στους χώρους ανάπαυσης, στα αποδυτήρια, στα λουτρά και στους νιπτήρες, πρέπει στη διάθεση των εργαζομένων να υπάρχουν ξεχωριστοί χώροι εφοδιασμένοι με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων.
- ❖ Ισχύουν οι υγειονομικές διατάξεις: «Περί υποχρεωτικής κατασκευής αποχωρητηρίων» και «Περί υγειονομικού ελέγχου και αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των γενικών και ειδικών όρων ιδρύσεως και λειτουργίας των εργαστηρίων και καταστημάτων τροφίμων ή/και ποτών»

23. Χώροι πρώτων βοηθειών

- ❖ Στους χώρους εργασίας που ο αριθμός των εργαζομένων είναι μεγαλύτερος από 100, πρέπει να προβλέπεται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών, καθώς και σε χώρους που αυτό απαιτείται από τη φύση της εργασίας ή τη συχνότητα των ατυχημάτων.
- ❖ Οι χώροι αυτοί πρέπει να επισημαίνονται και να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών, να εξυπηρετούνται από εκπαιδευμένα άτομα και να επιτρέπουν την άνετη είσοδο τραυματιοφορέων και φορέων.
- ❖ Υλικά πρώτων βοηθειών πρέπει να διατίθενται επίσης όπου αυτό απαιτείται λόγω των συνθηκών εργασίας.
- ❖ Σε εμφανή σημεία των χώρων εργασίας πρέπει να αναρτώνται πίνακες με οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών.

24. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες

- ❖ Ο σχεδιασμός των κτιρίων πρέπει να γίνεται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες να μπορούν να κινούνται και να εργάζονται ανεμπόδιστα.
- ❖ Οι χώροι εργασίας πρέπει να διαρρυθμίζονται έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες (σχετικές οδηγίες ΥΠΕΧΩΔΕ)

25. Εξωτερικοί χώροι εργασίας

- ❖ Οι θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι κυκλοφορίας, και άλλες θέσεις ή εγκαταστάσεις στο ύπαιθρο, όπου και έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας τους πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να γίνεται με ασφαλή τρόπο.
- ❖ Οι χώροι αυτοί πρέπει να φωτίζονται ικανοποιητικά και όταν το φως της ημέρας δεν επαρκεί να χρησιμοποιείται τεχνητός φωτισμός.
- ❖ Οι εργαζόμενοι σ' αυτούς τους χώρους πρέπει:
- ❖ Να προστατεύονται από τις εξωτερικές επιδράσεις και την πτώση αντικειμένων.
- ❖ Να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα σε περίπτωση κινδύνου.
- ❖ Να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση.
- ❖ Να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.